

กลไกบูรณาการนโยบายการศึกษาเพื่อจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน : พื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัย INTEGRATION OF EDUCATIONAL POLICY FOR DEVELOPING A COMMUNITY COMPETENCY – BASED CURRICULUM : SUKHOTHAI EDUCATION SANDBOX *

สุณี บุญพิทักษ์**

(วันที่รับบทความ: 23 มกราคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 27 พฤษภาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 1 สิงหาคม 2567)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน และ2)เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้นำไปสอนในชั้นเรียนและกรณีการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา องค์การปกครองท้องถิ่น ครูผู้สอน ประชาชน ชาวบ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) จำนวน 25คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพ หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน และแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสนทนากลุ่มและการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและเขียนพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนพื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสุโขทัย พบว่าพื้นที่ในตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย มีทุนทางวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และแหล่งท่องเที่ยว สำหรับเนื้อหาบูรณาการเข้าไปอยู่ในหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนในหลักสูตรการศึกษาที่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาคือ “การตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า”

2. ผลการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นำไปสอนในชั้นเรียนและกรณีการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) ระดับปฐมวัย ได้จัดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริง โดยครูปฐมวัยพาลงพื้นที่จริงในตลาดเมืองเก่า ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกและได้ความรู้ใหม่ๆ 2) ระดับประถมศึกษา ครูนำไปบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดย โดยครูต่างชาติ ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้ มีความมั่นใจตนเอง กล้าพูดภาษาอังกฤษกับครูต่างชาติและนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3) ระดับมัธยมศึกษา พบว่า เกิดเครือข่ายเพื่อนครูในหลายระดับชั้นเรียน ได้แนวทางการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แนวทางการสร้างกิจกรรมใหม่ๆ ได้เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพโดยเริ่มจากพื้นฐานในชุมชนและผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สามารถติดต่อขอประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเองได้

คำสำคัญ: การบูรณาการนโยบายการศึกษา, หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน, พื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษา, จังหวัดสุโขทัย

* บทความวิจัย

** รองศาสตราจารย์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Email: suneeb@nu.ac.th .

INTEGRATION OF EDUCATIONAL POLICY FOR DEVELOPING A COMMUNITY COMPETENCY – BASED CURRICULUM : SUKHOTHAI EDUCATION SANDBOX * SUNEE BOONPITUK**

(Received: January 23, 2024; Revised: May 27, 2024; Accepted: August 1, 2024)

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop a community competency-based curriculum and construct learning plans for teaching and instructional supervision. The 25 respondents consisted of administrators, teachers, the supervisors, the academic, educational directors from local organization, local philosophers, village health volunteers and social development and human security volunteers. The research instruments were an interview, assessment form of community competency-based curriculum and learning plans. The data were collected by focus group discussion and workshop and analyzed using Analytic induction and Analytical Description. The results revealed that as the area of Muengkao Sub-district had cultural and traditional capital, local wisdoms and tourist attraction, the content was integrated in community competency-based curriculum in school curriculum for early childhood, primary students and secondary students with the title of “The marketing and tourism of Muengkao Community”. In terms of the lesson plans for early childhood, it was found that children learned with real situation. Early childhood teachers took children to learn at Muangkao Sub-district so children enjoyed the lessons and got new knowledge. For primary students, it was found that learning was integrated in English for Communication, which was taught by a foreign teacher. The students enjoyed learning, were self – assured, dared to speak English with foreign teachers and tourists. As for secondary students, it was found that there were teachers’ networks. The educational guideline suggested that community should be allowed to participate more in education. There were new activities for instruction. The goals of students’ vocational development should begin from community. Moreover, the students could earn their livings in their own communities

Keywords: Integration of educational policy, Community competency – based curriculum, Education Sandbox, Sukhothai Province

* Research article

** Associate Professor, Lecturer of Faculty of Education, Naresuan University. Naresuan University, Email: suneeb@nu.ac.th

บทนำ

ปัจจุบันสังคมการดำเนินชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก การพัฒนาผู้เรียนที่สำเร็จ การศึกษาออกไปประกอบอาชีพได้นั้น กระบวนการพัฒนาผู้เรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ควรต้องมีการจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ทักษะที่หลากหลายเพื่อการปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตรให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้รับและประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน ตามแนวโน้มกระแสโลกที่เน้นเรื่องสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 การติดต่อสื่อสารและการร่วมมือการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ความเป็นพลเมือง สมรรถนะในตนเอง ความรู้พื้นฐานทางดิจิทัล และการเรียนรู้วิธีการเรียน (Office of the Education Council, 2019) การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เหมาะสมกับโลกในยุคสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะมีการแข่งขันกันสูงมากขึ้น

กลไกการบูรณาการนโยบายการศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาซึ่งเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือช่วยเหลือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้ประกอบการ โดยทุกฝ่ายทำงานในรูปแบบของการบูรณาการ ดูแลช่วยเหลือให้ความร่วมมือแก้ปัญหา ส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ผู้เรียนรู้ในทุกระดับชั้นเรียน หน่วยงานสามารถเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาได้อย่างกลมกลืน เนื่องด้วยสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพ ที่จะไปดำเนินชีวิตปรับตัวอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นสุข ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจึงมีความสำคัญจำเป็นอย่างมาก จากรายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่าระบบการศึกษายังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับจุดอ่อนของระบบการศึกษา (Office of the Secretariat of the Education Council: National Education Plan 2017 – 2036)

ทั้งนี้จากสภาพปัญหาด้านการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จังหวัดสุโขทัยตระหนักเห็นความสำคัญจึงเกิดการขับเคลื่อนกลไกภายในจังหวัดมาร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีการกำหนดทิศทางการทำงานจากการกำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยประกอบด้วย 1) กลไกด้านการสนับสนุนทางนโยบาย และการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยมีสมัชชาการศึกษาจังหวัด สมัชชาการศึกษาอำเภอ และสมัชชาการศึกษาตำบล 2) กลไกบูรณาการนโยบายทางการศึกษาจะมีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด หน่วยงานด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้ประกอบการ และสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนทุกสังกัด ตลอดจนปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาในพื้นที่ เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชนให้กับเด็กด้อยโอกาสและผู้ยากจนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ซึ่งใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือการสร้างเกิดโอกาสและการเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อยกระดับสมรรถนะและคุณภาพชีวิตของ

ผู้เรียนทุกช่วงวัย โดยการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน ซึ่งนำทุนทางสังคมที่ถูกคัดเลือกตามความต้องการ ของชุมชนร่วมกับสถานศึกษานำมาสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะให้กับผู้เรียนทุกช่วงวัย เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ ด้านทักษะอาชีพที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของผู้เรียนแต่ละระดับชั้นเรียน (Kraikitrat, R., 2022)

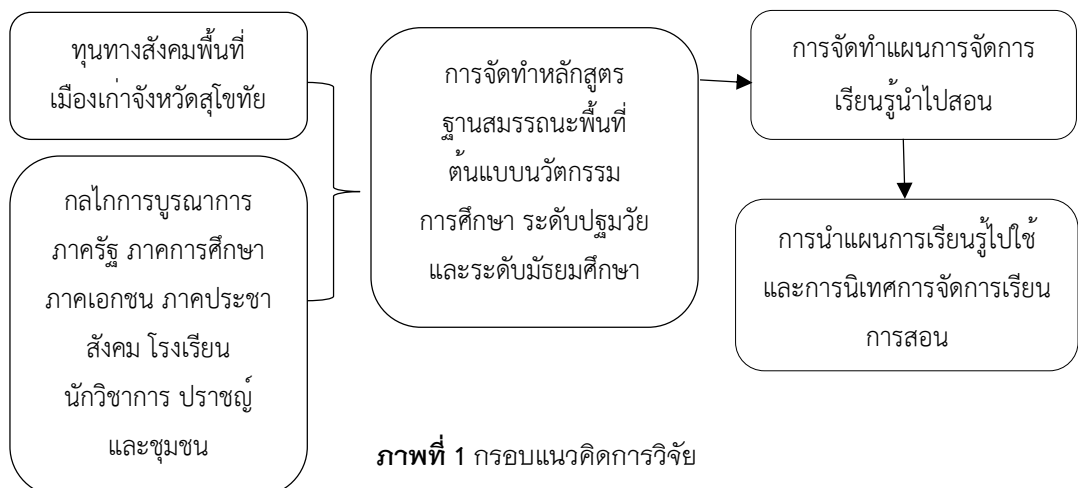
ซึ่งพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาของประเทศให้สามารถพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะความสามารถที่หลากหลายและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับอัตลักษณ์ชุมชนและพื้นที่ของตน ซึ่งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาดังกล่าวจะเป็นต้นแบบในการขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาอื่นได้ (Education Innovation Area Act 2019)

จากความสำคัญดังกล่าว หน่วยงานการศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายชุมชน และปราชญ์ชุมชน ร่วมเป็นกลไกบูรณาการเชิงนโยบาย จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน เป็นพื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษา เพื่อขยายต่อทุกอำเภอในพื้นที่ จังหวัดสุโขทัย ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและผู้ยากจนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน พื้นที่ต้นแบบนวัตกรรมการศึกษาจากกลไกการบูรณาการทางนโยบายการศึกษาจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และใช้เทคนิควิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน ต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จากกลไกการบูรณาการทางนโยบายการศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทพื้นที่ชุมชนตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้บริหารและครูจากสถานศึกษาทุกระดับ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย ครูผู้สอนจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) หรือกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (กสร.) และภาคประชาสังคม จำนวน 25 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ และต้นทุนทางสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชน จัดประชุมคณะที่มนักวิจัยนำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าว มาร่วมสร้างเป็นประเด็นคำถามปลายเปิดและตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของประเด็นคำถามกับผลลัพธ์ที่ต้องการประเด็นคำถามปลายเปิดแบบไม่มีโครงสร้างประกอบด้วยคำถามดังนี้

1) ข้อมูลด้านสังคม เศรษฐกิจ และมีประโยชน์อย่างไรบ้าง และอะไรคือสิ่งสำคัญที่จะนำมาไว้ในระบบการศึกษา

2) ลักษณะรูปแบบของหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน

3) ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี โรคระบาดส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กด้อยโอกาส และผู้ยากจน มีปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาอย่างไร

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจัดดำเนินการสนทนากลุ่ม ในวันที่ 21-22 กันยายน 2564 สถานที่ ณ โรงเรียนลิไทพิทยาคม ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ขั้นตอนที่ 2 การทำแผนการจัดการเรียนรู้นำไปสอนในชั้นเรียนและการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน

2.1 การสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษา ในระบบการศึกษา ระดับชั้นปฐมวัยและระดับมัธยมศึกษา

2.1.1 ผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้การจัดทำโครงสร้างกรอบของหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน มีความชัดเจนยิ่งขึ้น การแบ่งกลุ่มสนทนาจึงแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์กลุ่มที่มีผู้เรียนใกล้เคียงกันมาจัดกลุ่มร่วมกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มประกอบด้วย ครูปฐมวัย ครูประถมศึกษา และนักวิชาการด้านการศึกษาปฐมวัย

กลุ่มที่ 2 ผู้ร่วมสนทนาในกลุ่มประกอบด้วย ครูมัธยมศึกษาตอนต้น – ตอนปลายศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ราษฎรชาวบ้าน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและมหาวิทยาลัยนเรศวร ครูผู้สอนจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

ประเด็นเนื้อหาการสนทนาในกลุ่มประกอบด้วย

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมที่สามารถนำไปสร้างหลักสูตร
2. เป้าหมายการเรียนรู้
3. ผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ
4. ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงต่อไป

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 จัดประชุมคณะที่มนักวิจัย นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบไม่มีโครงสร้างและตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของประเด็นคำถามกับผลลัพธ์ที่ต้องการ ประกอบด้วยคำถามดังนี้

1) การศึกษาเป้าหมายการเรียนรู้สมรรถนะของแต่ละช่วงวัย วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของเด็กด้วยโอกาสพัฒนาการตามช่วงวัย และการวัดประเมินผล

2) กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมที่สามารถนำไปสร้างหลักสูตร เป้าหมายการเรียนรู้ผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงต่อไป

2.1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานกลุ่มผู้ให้ข้อมูล นัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการจัดเวทีสนทนาในกลุ่ม (Focus Group) โดยจัดดำเนินการสนทนาในกลุ่ม ในวันที่ 7-8 ตุลาคม 2564 สถานที่ ณ โรงเรียนลิโทพิทยาคม ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

2.2 การตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน ระดับชั้นปฐมวัย – มัธยมศึกษา

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและความเป็นไปได้ของเนื้อหา หลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนระดับชั้นปฐมวัย-มัธยมศึกษา มีคุณภาพความถูกต้องและความเป็นไปได้

2.2.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารและครูผู้สอนที่จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนระดับชั้นปฐมวัย-มัธยมศึกษา จำนวน 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน รวม 15 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ

สำหรับ เครื่องมือวิจัยที่นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ ของหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนใช้เทคนิคการตรวจสอบเชิงคุณภาพ โดยผู้รับผิดชอบแต่ละระดับชั้นเรียน นำเสนอโครงสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนของตนเองและกรออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน เนื้อหาหลักสูตร: การตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม ผู้จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนนำเสนอ 1) เป้าหมายการเรียนรู้ 2) การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมที่สามารถนำไปสร้างหลักสูตร 3) การวัดและประเมินผล นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ได้ต่อไป

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

2.3 การนิเทศแนวทางการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน ไปใช้จัดการเรียนการสอนแต่ละระดับ

2.3.1 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนแต่ละระดับชั้นปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัยเขต 1 และศึกษานิเทศก์ นักวิชาการจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุโขทัย ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 9 คน

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด

2.3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) และเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชน ต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จากกลไกการบูรณาการทางนโยบายการศึกษาจังหวัดสุโขทัย จากผลการศึกษาริบทพื้นที่ชุมชนตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ซึ่งประกอบด้วย ทูทางสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนเพื่อจัดทำหลักสูตรสมรรถนะชุมชน พบว่า จังหวัดสุโขทัยมีต้นทุนทางสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนาและประวัติศาสตร์อย่างสมบูรณ์ทุกด้าน เป็นเมืองที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำไร่ทำนา การคมนาคมสะดวกสบายมีสนามบิน มีอุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยอมรับเป็นเมืองมรดกโลก ประเพณีวัฒนธรรมที่งดงาม งานลอยกระทง เครื่องสังคโลก การแกะสลักไม้ ภาษาถิ่น การเขียนลายสือไทย ด้านการท่องเที่ยวเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ จากทุนทางสังคมและเศรษฐกิจของเมืองสุโขทัยได้สร้างคุณค่าอย่างมากในหลายด้านดังนี้ 1) แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย 2) วิถีชีวิตเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 3) วัฒนธรรมประเพณี 4) แหล่งเรียนรู้ สินค้าของที่ระลึก 5) การเพิ่มรายได้ 6) อุทยานประวัติศาสตร์ เมืองมรดกโลก สรุปในภาพรวมได้ว่า พื้นที่ในตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย มีทุนทางวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และแหล่งท่องเที่ยว และได้ประเด็น “การตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า” เป็นหัวข้อเรื่องจากการวิเคราะห์ของทุกฝ่าย จะเป็นเนื้อหาบูรณาการเข้าไปอยู่ในหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนในหลักสูตรการศึกษาทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

2. ผลการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นำไปสอนในชั้นเรียนและการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

2.1 ผลการการจัดทำแผนการเรียนรู้ได้มีการศึกษาเป้าหมายการเรียนรู้สมรรถนะของแต่ละช่วงวัย และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของเด็กด้วยโอกาสและพัฒนาการตามช่วงวัย จากนั้นดำเนินการพัฒนากรอบโครงสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนตั้งแต่ระดับปฐมวัย-มัธยมศึกษา เรื่องการตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนตั้งแต่ระดับปฐมวัย-มัธยมศึกษา เรื่องการตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย

ระดับ	เป้าหมาย	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ปฐมวัย โรงเรียนอนุบาล วัดตะพังทอง	- รู้จักเล่าเรื่องได้ - ปฏิบัติเป็น - กล้าแสดงออกทั้งในด้าน - การคิดและการปฏิบัติ	- การร่วมปฏิบัติจริง - เรียนรู้จากสถานที่จริง - เรียนรู้จากการเล่า - เรื่องราว, แสดงบทบาท - สมมติ	- การสังเกตจากการ - เล่าเรื่องราว การตอบ - คำถาม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ระดับ	เป้าหมาย	กิจกรรมการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล
ประถมศึกษา โรงเรียน บ้านเมืองเก่า “ศรีอินทรา ทิตย”	- รู้จักการตลาดและอธิบายได้ - การวางแผนการตลาดเบื้องต้น	- เรียนรู้จากสถานที่จริง - กิจกรรมกลุ่ม วิเคราะห์สรุปข้อมูล - ใช้เทคโนโลยีเบื้องต้น	- การสังเกต - การสัมภาษณ์ - ประเมินผลงาน
มัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนลิโ พิทยาคม	- รู้และเข้าใจปฏิบัติได้ - ต่อยอดไปสู่อาชีพ	- การบรรยาย ให้ความรู้ลงมือปฏิบัติและสร้างรายได้ - กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ	- ผลการปฏิบัติที่นำไปสู่รายได้
มัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนลิโ พิทยาคม	- ความคิดต่อยอดไปสู่การมีงานทำและอาชีพ - การเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น	- พื้นฐานความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการเบื้องต้น - เรียนรู้จากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ	- โครงการแผนธุรกิจ

สำหรับ โครงสร้างหลักสูตรสมรรถนะฐานชุมชน ระดับปฐมวัย-มัธยมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ระดับชั้นปฐมวัย หน่วยตลาดเมืองเก่าสุโขทัย

เป้าหมายการเรียนรู้

1) ให้เด็กรู้จักตลาด 2) รู้จักสินค้าในตลาด 3) รู้จักประโยชน์ของตลาด

ผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ 1) เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการตลาดสินค้า 2) มีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของตลาด

ด้านทักษะ 1) เด็กสามารถสื่อสารได้ 2) ซื่อสัตย์ได้ 3) ทักษะการทำงานร่วมกัน

4) การกล้าแสดงออก

ด้านเจตคติ เกิดความภาคภูมิใจในตลาดท้องถิ่น (สร้างแรงบันดาลใจ)

ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงวัยต่อไป

1) เด็กรู้เรื่องเกี่ยวกับตลาด สินค้าในตลาด 2) เด็กมีทักษะการค้าขายเบื้องต้น

2.1.2 ระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม) การตลาดและการท่องเที่ยว 40 ชั่วโมง/ปี

เป้าหมายการเรียนรู้

1) รู้จักและเห็นความสำคัญของการตลาดและการท่องเที่ยว 2) สื่อสารระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

ผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ 1) รู้จักและเห็น ความสำคัญของการตลาดและการท่องเที่ยว 2) สื่อสารระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย 3) ชนิดของสินค้าจำหน่ายอยู่ในตลาด 4) รู้จักแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ด้านทักษะ 1) พูดสื่อสารในการซื้อขาย 2) ทักษะในการซื้อขาย 3) นำเสนอสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยี

ด้านเจตคติ 1) รักและภาคภูมิใจตลาดท้องถิ่นตนเอง 2) เห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่น

ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงวัยต่อไป

1) มีทักษะในการเป็นผู้ซื้อผู้ขาย 2) นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นผ่านสื่อเทคโนโลยี

2.1.3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระ ภาษาไทย อังกฤษ สังคม ศิลปะและเทคโนโลยี

เป้าหมายการเรียนรู้ การท่องเที่ยว สามารถสื่อสาร โปรโมท online onsite การตลาด สามารถออกแบบและขายผลิตภัณฑ์ผ่าน online onsite

ผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ 1) มีความรู้ประวัติความเป็นมาของสถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) มีทักษะการขายเบื้องต้น

ด้านทักษะ 1) การนำเสนอโปรโมท 2) ทักษะการนำเสนอ ทางธุรกิจ

ด้านเจตคติ สร้างความตระหนัก เสริมแรงทางบวกจนนำไปสู่การสร้างรายได้

ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงวัยต่อไป

1) การออกแบบ เชิงสร้างสรรค์ 2) ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ 3) การสร้างเนื้อหา การออกแบบและการขาย

2.1.4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระ ภาษาไทย อังกฤษ สังคม ศิลปะและเทคโนโลยี

เป้าหมายการเรียนรู้

1) สื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้มากกว่า 1 ภาษา 2) การโปรโมทสินค้าบริการที่หลากหลายและสร้างสรรค์

ผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ เรียนรู้ภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น

ด้านทักษะ 1) มีบุคลิกท่าทางการนำเสนอ 2) สามารถใช้ เทคโนโลยีใน การนำเสนอ คล่องแคล่วและ สร้างสรรค์ 3) มีทักษะการพูดสื่อสาร

ด้านเจตคติ สร้างความตระหนัก เสริมแรงทางบวก จนนำไปสร้างรายได้เพิ่ม

ผลการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปยังช่วงวัยต่อไป

เริ่มเข้าสู่ช่องทางการประกอบอาชีพตามความถนัด

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1 ระดับชั้นปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะให้ปรับชื่อเป็นหน่วยตลาดเมืองเก่าสุโขทัย และหน่วยท่องเที่ยวสุโขทัย เขียนแผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมหลักตามตารางกิจกรรมประจำวัน ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จัดกิจกรรมการสอน 2 สัปดาห์หน่วยการเรียนรู้หนึ่งสัปดาห์ มีกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้จากสถานการณ์พื้นที่จริง เน้นกิจกรรมแบบ Active Learning

2.2.2 ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะโดยภาพรวมดังนี้

1) ปรับการเขียนผลการเรียนรู้ให้นำเสนอด้านทักษะ (Skill) ตามด้วยด้านความรู้ (Knowledge) และด้านเจตคติ (Attitude)

2) การวัดประเมินผล ต้องสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละหัวข้อ

3) กิจกรรมการเรียนรู้เน้นพานักเรียนลงศึกษาสถานที่จริง และให้ระมัดระวังความปลอดภัย

4) กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนค้นหาคำถามของตนเอง

5) เนื้อหาการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6) ปรับให้เป็นหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมเทียบสมรรถนะให้เห็นชัดเจน

7) เนื้อหาและวิธีสอนควรให้ผู้เรียนมีภาวะการทำงานเป็นทีม การทำงานแบบรวมพลัง การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

8) การเขียนผลการเรียนรู้ควรเขียนในลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดประเมินผลได้ชัดเจน

9) ปรับเทคนิคสอนให้เป็น (Active Learning)

ทั้งนี้ที่มคอ.คณะวิจัยได้เชิญผู้บริหารสถานศึกษา ศิกษานิเทศก์และผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนมาถอดบทเรียนรู้ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2565 ณ สถานที่ ห้องประชุมโรงเรียนลิไทพิทยาคม ผู้รับผิดชอบแต่ละระดับสายชั้นได้นำหัวข้อเรื่องการตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า ไปบูรณาการในรายวิชาที่สามารถจัดการสอนได้ อย่างเช่น ระดับปฐมวัยบูรณาการเป็นหน่วยการสอน ระดับประถมศึกษา บูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น

2.3 ผลการนิเทศการนำแผนการจัดการเรียนรู้นำไปสอนในชั้นเรียน

2.3.1 ผลการการนิเทศการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนในชั้นเรียนระดับปฐมวัย พบว่า การจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เป็นการติดตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ)เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรม 6 กิจกรรมหลักในตารางประจำวัน 1 วัน และเรียนรู้ผ่านหน่วยการเรียนรู้ ดังนั้น หัวข้อ“การตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า” จึงมาสู่หน่วยการเรียนรู้ตลาดเมืองเก่าสุโขทัย การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรฯ เป็นการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงเด็ก เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ครูปฐมวัยจึงพาเด็กลงพื้นที่จริงตลาดเมืองเก่า เรียนรู้ในสถานการณ์จริง ครูสอนให้เด็กปฐมวัยฝึกหัดการซื้อ การขาย เด็กได้ซึมซับเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ได้ความรู้ใหม่ๆเรียนรู้จากของจริง เด็กสนุกสนานชอบในกิจกรรมครั้งนี้มาก ซึ่งประสบการณ์ที่เด็กได้รับครั้งนี้จะซึมซับเป็นสมรรถนะติดตัวเด็กต่อไปในอนาคตได้

2.3.2 ผลการการนิเทศการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา เป็นการติดตามหลักสูตรการศึกษาประถมศึกษาโดยครูผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ ได้นำไปบูรณาการในรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการตลาดและการท่องเที่ยว ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ได้ครูต่างชาติเป็นชาวฟิลิปปินส์มาสอน ซึ่งผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูดภาษาอังกฤษกับครูต่างชาติและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในตำบลเมืองเก่า เช่น แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนบางคน ที่ผู้ปกครองมีที่พักโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาพัก นักเรียนมีความสามารถกล้าพูดภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวได้ ทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำมาใช้ในชีวิตจริงได้ และยังพบเห็นจากการจัดงานของโรงเรียน นักเรียนได้แสดงความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้ปกครองเห็นความสามารถของบุตรหลาน จึงได้ร่วมกันสละทรัพย์ส่วนตัวเป็นค่าจ้างให้ครูฟิลิปปินส์ ได้สอนภาษาอังกฤษให้กับบุตรหลานของตนต่อไป

2.3.3 ผลการการนิเทศการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า เกิดเครือข่ายเพื่อนครูในหลายระดับชั้นเรียน และแนวทางการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ได้แนวทางการสร้างกิจกรรมใหม่ๆที่จะนำมาใช้จัดการเรียนการสอน (Project Idea) กับมหาวิทยาลัยใกล้เคียง เช่นมหาวิทยาลัยนเรศวรนำปราชญ์

ชาวบ้านมาอบรมให้ความรู้กับผู้เรียน และสถานศึกษาเข้าใจการทำหลักสูตรฐานสมรรถนะมากขึ้น เห็นเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านอาชีพจะต้องเริ่มจากพื้นฐานในชุมชน นอกจากนี้ ครูผู้สอนในโรงเรียนลิไทยพิทยาคม ได้ถอดบทเรียนรู้จากการเป็นโรงเรียนนำร่องระดับมัธยมศึกษา พบว่าการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนนี้ส่งผลให้ผู้เรียนรักถิ่นฐานบ้านเกิดตนเอง ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สามารถคิดต่อยอดประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเองได้ จากสถานการณ์โรคโควิด-19 ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีความล่าช้า ครูผู้สอนวางแผนจะพาผู้เรียนไปเรียนรู้สถานที่จริงแต่ไม่สามารถทำได้ จึงใช้แนวทางให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มจัดทำนวัตกรรม เช่น การทำหนังสือมะเฟือง เป็นต้น ผู้เรียนมีความรู้เรื่องราวโบราณสถานในท้องถิ่นของตนเองน้อย บทเรียนครั้งนี้สร้างให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในบ้านเกิดของตนเองมากขึ้น

สรุปผลความสำเร็จในการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนประกอบด้วย

1. เกิดจากความรู้ความเข้าใจของครูผู้ปฏิบัติ
2. การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
3. ผู้บริหารและคณะครูมีความเข้าใจและร่วมกันทำงาน กล้าคิดกล้าทำและกล้า

แสดงออก

4. ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และเป็นความต้องการของชุมชนภายใต้คุณค่าบริบททางสังคมมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับลูกหลานในชุมชน

5. มีงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงาน
6. มีการติดตามผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

7. เป็นการวางแผนทำงานแบบองค์รวม โดยบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทชุมชนของพื้นที่ในตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย มีทุนทางวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และแหล่งท่องเที่ยว และได้ประเด็น “การตลาดและการท่องเที่ยวของชุมชนเมืองเก่า” เป็นหัวข้อเรื่องจากการวิเคราะห์ของทุกฝ่าย จะเป็นเนื้อหาบูรณาการเข้าไปอยู่ในหลักสูตรฐานสมรรถนะชุมชนในหลักสูตรการศึกษาทั้งระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งการได้ข้อมูลนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ เกิดจากกลไกการบูรณาการทางนโยบายการศึกษาขับเคลื่อนช่วยเด็กด้วยโอกาสและผู้ยากจนในจังหวัดสุโขทัย ที่ได้สร้างกลไกให้เกิดขึ้น ฉะนั้นความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่ได้ช่วยกันนำต้นทุนประสบการณ์ที่มีอยู่รวมทั้งมุมมองวิธีคิด ที่หลากหลายมิติมาร่วมกันสังเคราะห์ได้ประเด็นคำตอบที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยการสร้างกลไกการบูรณาการทางนโยบายการศึกษา เพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้บนฐานชุมชนให้กับเด็กด้วยโอกาสและผู้ยากจนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย (Kraikijrat, R., 2022)

กล่าวว่า กลไกบูรณาการสนับสนุนการจัดการศึกษาและนโยบายการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยการบูรณาการการจัดการศึกษาให้เกิดการพัฒนาคนไปสู่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือการสร้างเกิดโอกาสและการเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อยกระดับสมรรถนะและคุณภาพชีวิต จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมระดับชุมชนในพื้นที่ของผู้เรียนทุกช่วงวัย จากการนำทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมสนับสนุนและบูรณาการการทำงาน ตั้งแต่หน่วยงานรัฐ ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ ให้เกิดการลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้หลักสูตรฐานสมรรถนะของระดับชั้นปฐมวัย-มัธยมศึกษาสามารถพัฒนาตามขั้นตอนจนถึงการนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอนในชั้นเรียนได้สำเร็จ เนื่องมาจากการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารและคณะครูมีความเข้าใจประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจึงร่วมกันทำงาน กล้าคิดกล้าทำ อีกทั้งชุมชนมองเห็นคุณค่าประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับลูกหลานต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัย ชนิตชานาญกิจ (Chamnankit, C., 2017) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสรุปผลการวิจัยดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนการฝึกอบรมแตกต่างกับหลังฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม 2) ผลการประเมินสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยหลังการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษามีเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมหลังได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก และ 4) นักศึกษามีความรู้และสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทยไปใช้ในการปฏิบัติงานสหกิจ

2. ผลการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสอนในชั้นเรียนและการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน บรรลุผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ นอกจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการการทำวิจัย ที่มีการศึกษาวิเคราะห์แผนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียดในทุกขั้นตอน และสร้าง Work Flow ของแผนการดำเนินการวิจัย ในการเก็บข้อมูลวิจัยแต่ละขั้นตอน และทุกครั้งหลังเก็บข้อมูลวิจัย จะทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลนั้น ๆ ทันที และทบทวนกับผลลัพธ์ของแผน Work Flow ที่ทำไว้ ถ้าประเด็นใดยังไม่สมบูรณ์ จะเก็บข้อมูลวิจัยนั้น ๆ ให้สมบูรณ์ในครั้งต่อไป ฉะนั้นจึงพบว่าผลลัพธ์จากการดำเนินการวิจัยที่เกิดขึ้น เป็นไปตามเป้าหมาย แม้พบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในบางครั้งก็สามารถแก้ไขผ่านไปได้ และอีกประการหนึ่งซึ่งสำคัญมาก คือการสร้างบรรยากาศในการเก็บข้อมูลวิจัย ให้เกิดความเป็นกัลยาณมิตรเสมือนญาติหรือพี่น้อง มาร่วมปรึกษาหารือช่วยเหลือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบ้านเกิดตนเองและลูกหลานในชุมชนให้มีวิถีชีวิตที่ดีมีความสุข สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council., 2017) ศึกษาวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สรุปผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาและประเมินความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ การประยุกต์แนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ UNESCO Model ซึ่งประกอบด้วย 2 วงจรคือ วงจรที่ 1 วงจรการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ได้แก่ (1) ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น (2) ขั้นตอนการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ (3) ขั้นตอนการทดลองและปรับปรุงหลักสูตรฐานสมรรถนะ และ (4) ขั้นตอนการประเมินผลหลักสูตรฐานสมรรถนะ สำหรับ วงจรที่ 2 วงจรการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (5) ขั้นตอนการออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะ (6) ขั้นตอนการนิเทศและการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะ (7) ขั้นตอนการนำแผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะไปใช้จริง และ (8) ขั้นตอนการประเมินผลแผนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาฐานสมรรถนะ 2) ผลการประเมินการนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติ เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ไปสู่การปฏิบัติด้วยการออกแบบและเขียนโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่สอดคล้องกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้น การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรสร้างเครือข่ายทางสังคมด้านการศึกษาให้เกิดขึ้นในพื้นที่ จะส่งผลต่อการประสานร่วมมือช่วยเหลือการทำงานเป็นไปได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น
2. หน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาในจังหวัดสุโขทัย ควรถอดบทเรียนรู้ จากการดำเนินงานในพื้นที่นำร่อง ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัยครั้งนี้ และเผยแพร่ขยายให้เกิดมุกกว้างในจังหวัดให้สถานศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษาและการศึกษาตามอัธยาศัย นำโมเดลนี้ไปปฏิบัติ จะส่งผลต่อการสร้างให้ลูกหลานรักบ้านเกิดและมีอาชีพเสริม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะส่งเสริมทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการทักษะอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

References

- Chamnankit, C. (2017). *A competency-based training curriculum development of Thai usage to prepare for cooperative education by cooperative learning and concept of communicative learning and concept of communicative language teaching. Curriculum and Instruction Program. Faculty of Education. Chonburi: Faculty of Education. Burapha University.*

Educational Innovation Area Act 2019. (2019). *Royal Gazette*, 136(56K),104. Available on
http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/056/T_0102.PDF.

Kraikitrat, R. (2022). *Development of a prototype in Education innovation area by creating an integrated educational policy mechanism to build a Community-based learning ecosystem for underprivileged children and the poor in Sukhothai Province*. Sukhothai Provincial Education office.

Office of the Education Council. (2017). *The National education plan B.E.2017 – 2036*. Bangkok, Prikwarn Graphic.

_____. (2017). *Research and development of curriculum development models. and organizing competency-based teaching and learning according to the National Qualifications Framework*. Bangkok, Prikwarn Graphic.

_____. (2019). *Guidelines for developing learner competency at the basic education level*. Nonthaburi: 21 Century Company Limited.